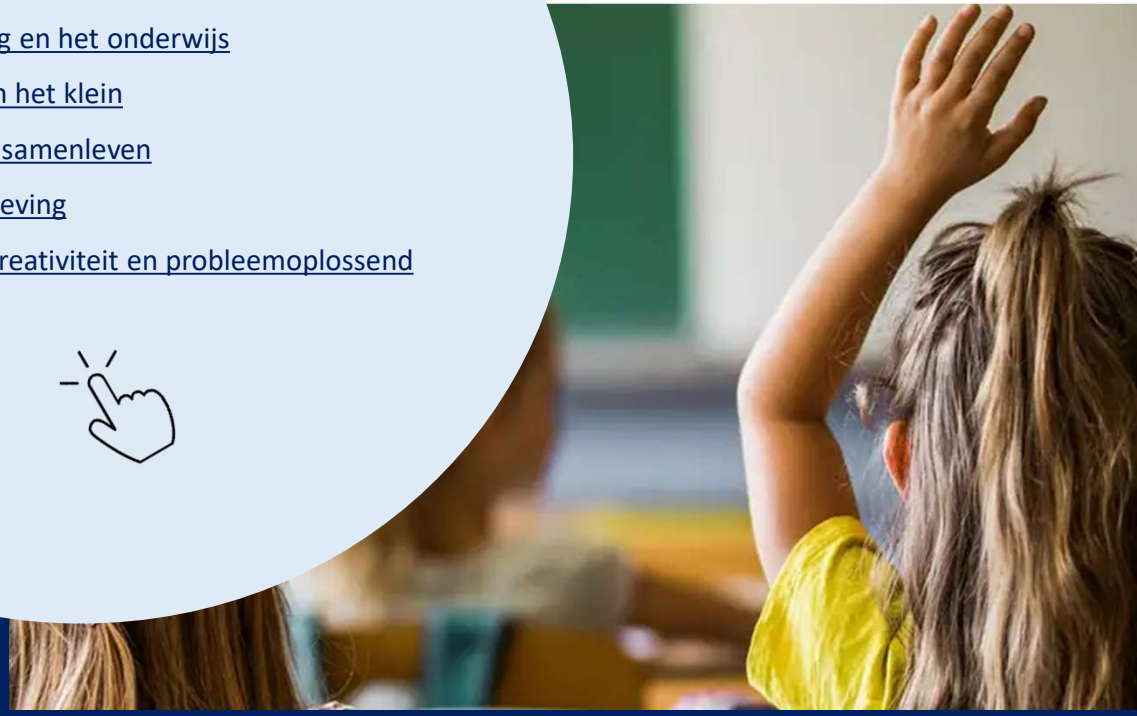
Dimensus
beleidsonderzoek

Visie Onderwijs Oosterhout
De maatschappij
2022

Inhoud

- Het onderzoek
- Samenvatting
- Basisvaardigheden zoals lezen en rekenen
- Vrijetijdsbesteding en het onderwijs
- De samenleving in het klein
- Samenwerken en samenleven
- Inclusieve samenleving
- Kritisch denken, creativiteit en probleemoplossend vermogen
- Colofon

Het onderzoek

In de gemeente Oosterhout ontbreekt op dit moment een gezamenlijke actuele visie op de toekomst van het onderwijs. Naar aanleiding hiervan is samen met de stad (inwoners en professionals) een visiedocument Oosterhout 2030 opgesteld waarin een duidelijke richting centraal staat.

In de visie is aandacht en actie gevraagd voor diverse thema's, waaronder voor de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt-economie, het voorzieningenaanbod in de stad en kerkdorpen. Goed en aantrekkelijk onderwijs draagt bij aan een gemeente die volop ruimte biedt aan jonge gezinnen en zorgt ook voor werknemers van de toekomst.

Door het houden van focusgroepen rond diverse thema's wil de gemeente vanuit het veld meer input krijgen zodat ook de rol van de gemeente hierop beter kan worden afgestemd. Het doel van de focusgroepen is inzicht te krijgen in de kansen en bedreigingen die ouders en professionals ervaren en verwachten voor het onderwijs in de toekomst.

Op basis van het vastgestelde beleid en uitgangspunten en de input uit vergelijkbare visieontwikkelingstrajecten binnen Nederland heeft de gemeente Oosterhout de volgende thema's opgesteld: onderwijs, een goede basis; onderwijs en de maatschappij; onderwijs en jeugdhulp; onderwijs en arbeidsmarkt, een leven lang ontwikkelen en onderwijs en huisvesting, gebouwen voor de toekomst.

Om input van zowel ouders als professionals te verzamelen rondom deze thema's zijn zes focusgroepen gehouden die elk één van bovenstaande thema's beslaat. Per thema zijn stellingen geformuleerd waaraan de gesprekken zijn opgehangen. De deelnemers hebben vooraf de stellingen gekregen om zich goed te kunnen voorbereiden op de sessie. In eerste instantie krijgen de deelnemers de vraag in hoeverre ze het eens zijn met de stelling (van helemaal niet eens tot helemaal eens). Nadat alle deelnemers een oordeel hebben gegeven, krijgen enkele deelnemers de vraag om toe te lichten waarom zij er zo over denken. Vervolgens is verder op het thema ingegaan met de deelnemers.

<u>Onderwijs en de maatschappij</u>
Kinderen staan midden in de maatschappij. Het is van belang om ze gedurende hun jeugd te informeren en betrekken bij actuele maatschappelijke en democratische thema's. Er is aandacht voor de positie van de kinderen en hun ouders en er wordt actief aandacht besteed aan de thema's binnen de scholen, gegeven of ondersteund door professionals.

Bij de focusgroep onderwijs en de maatschappij waren vier respondenten aanwezig, waarvan één ouder, de directeur van de Zwaaikom, een leerkracht CKV van het Frencken college en een professional vanuit Moove.

Samenvatting

- De basisvaardigheden lezen en rekenen zijn belangrijk om mee te kunnen doen in de maatschappij. Het is echter ook belangrijk om de maatschappij en de vaardigheden die in dat kader belangrijk zijn, zoals kritisch denken, creativiteit en probleemoplossend vermogen, onderdeel van het onderwijs te laten zijn. Het onderwijs zou daarom beide onderdelen in relatie met elkaar moeten aanbieden.
- Binnen onder andere het onderwijs kun je de basis leggen voor hoe kinderen zich gedragen in de maatschappij. Door hier al op tijd mee bezig te zijn, zorg je ervoor dat leerlingen de maatschappij als ze ouder zijn beter begrijpen.
- Het is belangrijk om het betrekken van de maatschappij niet in een extreme vorm mee te nemen in het onderwijs. Het onderwijs is er ook om de basisvaardigheden aan te leren en kennis te vergaren. Het belangrijkste hierbij is dat je beide aanbiedt, in balans met elkaar.
- Het is in het onderwijs belangrijk dat leerlingen school leuk vinden en geboeid blijven om kennis te vergaren. Je kunt leerlingen prikkelen door het onderwijs in verschillende vormen aan te bieden.
- De grote uitdaging voor iedereen in het onderwijs is dat je per kind individueel kijkt naar wat iemand nodig heeft en welke balans goed is voor welk kind. De wil om dit te doen in het onderwijs is er zeker, maar dit is hoe dan ook erg ingewikkeld.
- Wanneer je je vanuit het onderwijs ook bezighoudt met wat leerlingen in hun vrije tijd doen, wat hen bezig houdt en met wie ze omgaan, heb je nog meer zicht op de ontwikkeling van de leerlingen waardoor je sneller kunt ondersteunen waar nodig. Het is daarbij belangrijk om ook ouders hierbij te betrekken omdat dit niet de primaire verantwoordelijkheid is van het onderwijs.

Basisvaardigheden zoals lezen en rekenen

Stelling: Kinderen moeten op het basisonderwijs vooral de basisvaardigheden zoals lezen en rekenen aangeleerd krijgen, wat er in de maatschappij gebeurt komt later wel aan de orde.

Alle deelnemers zijn het niet eens met deze stelling. De helft is het hier helemaal mee oneens en de andere helft oneens.

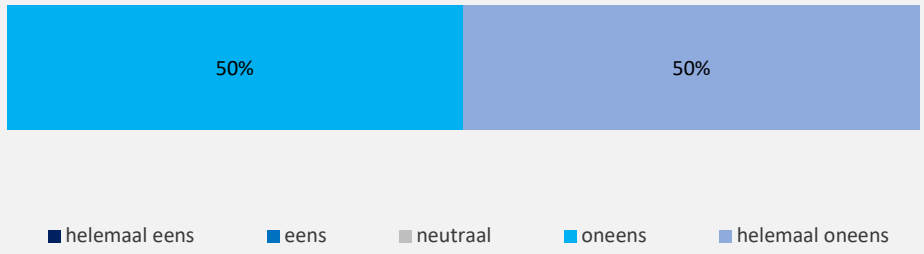
<u>Waarom is men het er (helemaal) niet mee eens</u>

In het basisonderwijs leg je de basis voor het verdere leven. Daar horen dingen als het leren omgaan met onder andere emoties bij. Je moet juist zo vroeg mogelijk ook dit soort onderwerpen aan de orde stellen.

De vaardigheden zoals lezen en rekenen kun je ook aanleren door bezig te zijn met de maatschappij. Cultuur is het cement van de samenleving. De basisvaardigheden zoals lezen en rekenen zijn belangrijk maar wanneer je deze koppelt aan onderwerpen uit de maatschappij sla je twee vliegen in een klap.

Als je niet kunt lezen of rekenen kun je ook onvoldoende meedoen in de maatschappij. Deze basisvaardigheden zijn daarom zeker belangrijk en verdienen veel aandacht. Het is echter niet zo dat het óf het een óf het ander is. Je moet beide onderdelen in onderlinge samenhang aanbieden.

Het is juist belangrijk om de maatschappij te betrekken als onderdeel van het onderwijs, naast het aanleren van basisvaardigheden. Leerlingen begrijpen hierdoor beter waarom het belangrijk is dat ze bepaalde dingen leren op school en waarom ze doen wat ze doen.

Mate waarin deelnemers het eens zijn met de stellingen: Kinderen moeten op het basisonderwijs vooral de basisvaardigheden zoals lezen en rekenen aangeleerd krijgen, wat er in de maatschappij gebeurt komt later wel aan de orde.

De basisvaardigheden lezen en rekenen zijn belangrijk om mee te kunnen doen in de maatschappij. Het is echter ook belangrijk om de maatschappij onderdeel van het onderwijs te laten zijn. Het is van belang om beide onderdelen in relatie met elkaar aan te bieden. De manier waarop je dit aanbiedt moet aansluiten bij de leeftijd van de kinderen.

Vrijetijdsbesteding en het onderwijs

Stelling: Afstemming tussen goede vrijetijdsbesteding van de jeugd en het onderwijs is in het belang van de leerling.

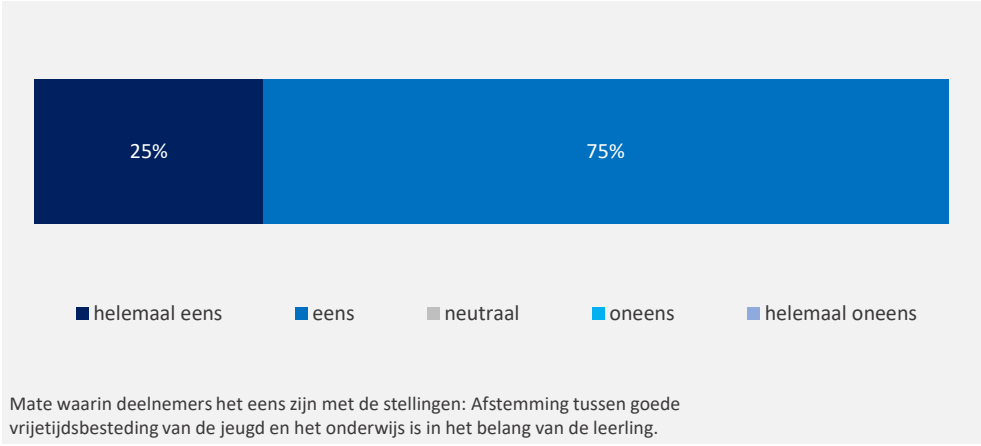
Alle deelnemers zijn het eens met bovenstaande stelling, één deelnemer is het hier zelfs helemaal mee eens

<u>Waarom is men het er (helemaal) mee eens</u>

Leren gebeurt niet alleen op school. Leerlingen zitten namelijk meer niet op school dan wel op school tijdens hun ontwikkeling. Het is daarom belangrijk om als school zicht te hebben op wat leerlingen in hun vrije tijd doen, wat hen bezighoudt en in welke kringen zij zich begeven.

Wanneer je vanuit het onderwijs zicht hebt op wat leerlingen in hun vrije tijd doen, leer je de kinderen beter kennen en zie je sneller wat ze nodig hebben, waar dingen goed gaan en waar ze wat extra ondersteuning nodig hebben. Leraren moeten hier het belang van inzien, iets wat nu niet altijd het geval is. In de praktijk blijkt dit echter vanwege onder andere tijdsgebrek lang niet altijd haalbaar ondanks dat het belang hiervan zeker wordt erkend.

Het is ook erg belangrijk om ouders hierbij te betrekken. Het is namelijk niet alleen de taak van het onderwijs om hiermee bezig te zijn. Ouders zijn primair verantwoordelijk hiervoor maar soms weten ouders ook niet hoe ze bepaalde dingen moeten aanvliegen. Vanuit het onderwijs kun je ouders hierin ondersteunen en daar waar nodig adviseren.

Mate waarin deelnemers het eens zijn met de stellingen: Afstemming tussen goede vrijetijdsbesteding van de jeugd en het onderwijs is in het belang van de leerling.

Wanneer je vanuit het onderwijs zicht hebt op wat leerlingen in hun vrije tijd doen, leer je leerlingen beter kennen en weet je ook beter wanneer en welke ondersteuning ze nodig hebben. Het is van belang dat leraren het nut hier ook van inzien. Toch blijkt dat dit in de praktijk door onder andere tijdsgebrek niet altijd haalbaar is. Daarnaast is het belangrijk om ouders hierbij te betrekken. De primaire verantwoordelijk ligt namelijk bij de ouders en niet bij het onderwijs.

De samenleving in het klein

Stelling: De school is de samenleving in het klein en dus moet het op school ook gaan over de samenleving.

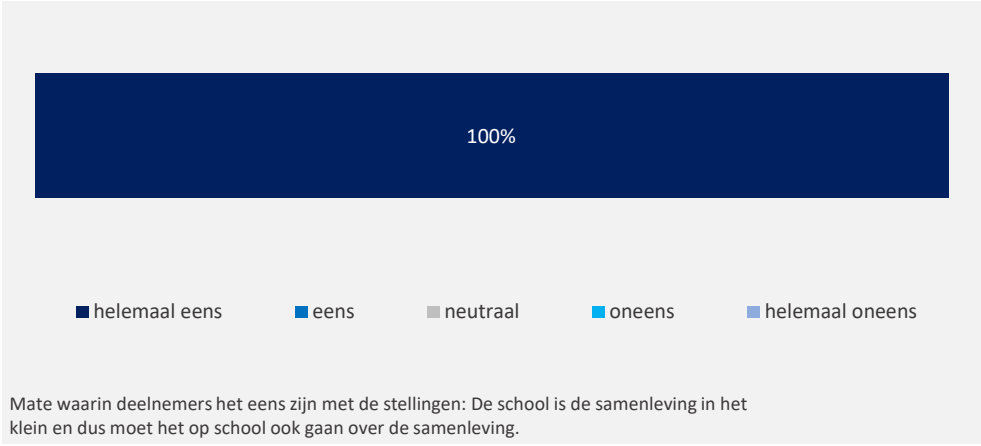
Alle deelnemers zijn het helemaal eens met deze stelling.

<u>Waarom is men het er (helemaal) mee eens</u>

Het onderwijs moet vooral passen bij de fase waarin leerlingen zich bevinden. Dit houdt in de praktijk van het basisonderwijs vooral in dat je het hebt over hoe we met elkaar omgaan.

Toch kun je in het basisonderwijs leerlingen al wel kennis laten maken met bijvoorbeeld het concept democratie. Door al vroeg met dit soort zaken bezig te zijn, creëer je een basis waardoor leerlingen later op het voortgezet onderwijs de inrichting en het functioneren van de maatschappij beter begrijpen.

Je moet als leerkracht ervoor open staan om te luisteren naar leerlingen en signalen op te vangen over hoe leerlingen reageren op bepaalde maatschappelijke gebeurtenissen. Als leerkracht kun je hiermee vervolgens aan de slag.

Mate waarin deelnemers het eens zijn met de stellingen: De school is de samenleving in het klein en dus moet het op school ook gaan over de samenleving.

Binnen het onderwijs kun je de basis leggen voor hoe leerlingen zich gedragen in de maatschappij. Door hier al op tijd mee bezig te zijn zorg je ervoor dat leerlingen de maatschappij later beter begrijpen. Daarnaast is het belangrijk om als leerkracht inzicht te hebben in hoe leerlingen reageren op maatschappelijke gebeurtenissen en hierover in gesprek te gaan.

Samenwerken en samenleven

Stelling: Het gaat op school niet alleen om kennis vergaren, maar ook om hoe we met elkaar samenwerken en samenleven.

Alle deelnemers zijn het helemaal eens met de stelling.

Waarom is men het er (helemaal) mee eens

In het onderwijs is het zowel belangrijk om aandacht te besteden aan vakken als Nederlands, Engels en wiskunde als aan hoe we met elkaar omgaan, om ze te leren wat burgerschap inhoudt. Dit laatste kan op veel verschillende manieren gebeuren.

Het inzetten op projecten waarin je bezig bent met de maatschappij en niet alleen met het vergaren van kennis binnen het curriculum maakt dat leerlingen geboeid blijven. In het onderwijs moet minder vastgehouden worden aan het leren uit boeken. Op deze manier leren leerlingen ook vanzelf meer over samenwerken en samenleven.

De mate waarin dit kan worden aangeboden, hangt sterk af van hoe een leerling zich ontwikkelt als het gaat om basisvaardigheden. Wanneer een leerling heel veel moeite heeft met het aanleren van de basisvaardigheden, dan moet de focus juist hierop gericht zijn.

Mate waarin deelnemers het eens zijn met de stellingen: Het gaat op school niet alleen om kennis vergaren, maar ook om hoe we met elkaar samenwerken en samenleven.

Bij het maken van keuzes gaat het vooral om het vinden van de juiste balans tussen het leren van basisvaardigheden en hoe met elkaar om te gaan. Het is van belang om voor allebei de onderdelen voldoende ruimte en tijd te nemen, zowel het vergaren van kennis en het aanleren van de basisvaardigheden als het leren hoe we met elkaar omgaan in de maatschappij. Je moet er in het onderwijs voor zorgen dat leerlingen het leuk vinden en geboeid blijven. Je kunt leerlingen prikkelen door verschillende vormen van onderwijs aan te bieden.

Inclusieve samenleving

Stelling: Een inclusieve samenleving begint bij het onderwijs.

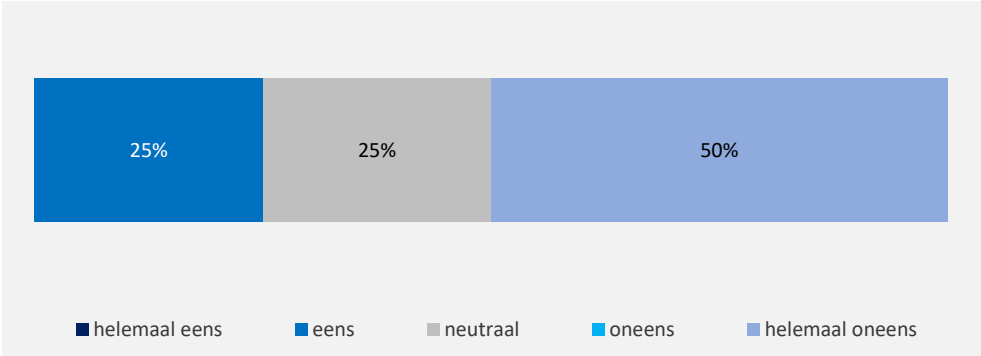
De meningen van de deelnemers rondom deze stelling lopen wat meer uiteen. Zo is de helft het hier helemaal niet mee eens, laat één deelnemer zich neutraal uit en is één deelnemer het ermee eens.

<u>Waarom is men het er (helemaal) mee eens</u>

Het onderwijs kan zeker bijdragen aan het realiseren van een inclusieve samenleving. Maar het onderwijs kan dit niet alleen, ze hebben hier wel een belangrijke rol in. Als je van jongs af aan inzet op een mindset waarin iedereen gelijk is en erbij hoort, helpt dit om later een meer inclusieve gedachtegang te hebben. Dit is belangrijk voor de ontwikkeling van het kind.

<u>Waarom is men het er (helemaal) niet mee eens</u>

Het begint bij de ouders en de persoonlijke leefomgeving, school kan hierin ondersteunen maar het begint echt niet bij het onderwijs. De gemeente zou ook meer kunnen inzetten op het creëren van een leefomgeving waarin dingen samengebracht worden zoals het organiseren van activiteiten waar allerlei verschillende culturen samenkomen.

Mate waarin deelnemers het eens zijn met de stellingen: Een inclusieve samenleving begint bij het onderwijs.

In het onderwijs moet zeker voldoende aandacht worden besteed aan een inclusieve samenleving, maar ze kan dit niet alleen. Er zou veel meer dan nu het geval is gekeken moeten worden naar hoe leerlingen komen tot hun mensbeeld en hoe je dit kunt beïnvloeden. Het is echter een illusie te denken dat het onderwijs dit kan en gaat oplossen. Een inclusieve samenleving zegt wat over het mensbeeld. Dit is overal in verweven, niet alleen in het onderwijs.

Inzetten op inclusiviteit is goed, maar hoeft niet altijd en overal. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld wel worden ingedeeld op niveau, maar daarnaast is het ook goed om leerlingen van verschillende niveaus samen te laten komen, bijvoorbeeld op basis van hun talenten.

Kritisch denken, creativiteit en probleemoplossend vermogen

Stelling: Het aanleren van vaardigheden als kritisch denken, creativiteit en probleemoplossend vermogen moeten in het onderwijs meer centraal komen te staan.

De meeste deelnemers zijn het (helemaal) eens met bovenstaande stelling. Eén deelnemer laat zich neutraal hierover uit – voornamelijk omdat diegene onvoldoende op de hoogte is van de mate waarin dit al gebeurt binnen het onderwijs.

<u>Waarom is men het er (helemaal) mee eens</u>

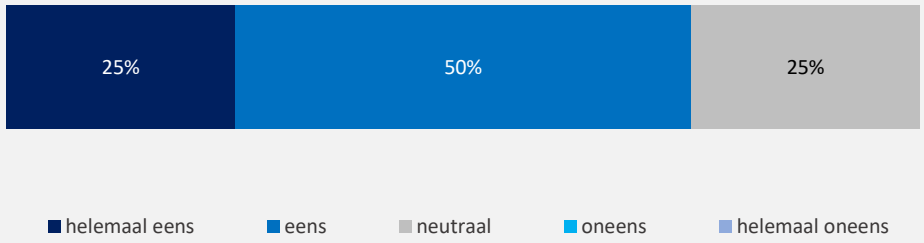
Er zou veel meer aandacht moeten uitgaan naar vaardigheden als kritisch denken, creativiteit en probleemoplossend vermogen. Dit vraagt om een andere manier van lesgeven, bijvoorbeeld leerlingen leren dat ze fouten mogen maken en kritisch mogen denken. Deze manier van lesgeven is voor veel leraren nog moeilijk.

Leerlingen geven zelf ook vaak aan dat ze dit soort onderwerpen missen in het onderwijs en dat ze hier graag meer over geleerd hadden.

Het gaat hierbij ook weer om de balans. Zowel het aanleren van deze vaardigheden als basisvaardigheden als lezen en rekenen zijn belangrijk. Het onderwijs zou op een andere manier ingericht moeten worden om hierin de juiste balans te kunnen bieden.

<u>Waarom is men het er (helemaal) niet mee eens</u>

Niet alleen het onderwijs, maar ook ouders spelen hierin een belangrijke rol.

Mate waarin deelnemers het eens zijn met de stellingen: Het aanleren van vaardigheden als kritisch denken, creativiteit en probleemoplossend vermogen moeten in het onderwijs meer centraal komen te staan.

Vaardigheden als kritisch denken, creativiteit en probleemoplossend vermogen worden in de huidige maatschappij steeds belangrijker. Om deze reden moet hieraan ook in het onderwijs de nodige aandacht worden besteed. Ouders moeten hierin ook een rol vervullen. Ouders weten tegenwoordig echter vaak niet goed hoe ze hun kinderen in de huidige maatschappij kunnen en moeten ondersteunen. In het onderwijs is deze expertise veel meer aanwezig. Het zou goed zijn als ouders vanuit het onderwijs ondersteuning hierin zouden kunnen krijgen.

Colofon

Dimensus en Companen: Bundeling van kennis, kunde en kracht

Dimensus helpt opdrachtgevers bij het vinden van passende antwoorden op hun beleidsvraagstukken op het brede maatschappelijke werkterrein. Dit doen wij vanuit een bevlogenheid en passie voor sociaal-wetenschappelijk onderzoek. U bent daarbij partner in het proces; een goed resultaat komt namelijk niet tot stand zonder goede input. De onderzoeken van Dimensus richten zich op thema's als leefbaarheid en veiligheid, wonen, zorg en welzijn, cultuur, sport en recreatie en klanttevredenheid.

Companen helpt gemeenten, regio's, woningcorporaties en zorginstellingen, onder andere door onderzoek naar vraag en aanbod op de woningmarkt; op het niveau van de regionale woningmarkt, op locatieniveau, op het niveau van uw vastgoedportefeuille. In de onderzoeken is er aandacht voor de kwaliteit van de leefomgeving en voor zorg en diensten aan huis. Het onderzoek van Companen biedt een praktische opmaat voor advies, beleidsplannen en samenwerking.

Dimensus en Companen bundelen de krachten om u nog beter van dienst te kunnen zijn met innovatief onderzoek, passend bij uw vraag. Wij koppelen deskundigheid en logistieke ervaring, kwaliteit, flexibiliteit en een plezierige samenwerking aan een betaalbare prijs. In gezamenlijkheid ontwikkelen we producten. Voorbeeld hiervan is de GemeenteBeleidsMonitor (GBM) die inzicht geeft in waar uw gemeente staat op het gebied van leefbaarheid, veiligheid en sociale kracht. En ook het WoonWaardeModel, waarmee gericht informatie wordt verkregen voor gebiedsmarketing rond nieuwe woonbestemmingen, samen met potentiële bewoners.

Zo gaan Dimensus en Companen samen op zoek naar antwoorden op uw vragen!

Dimensus
beleidsonderzoek

COMPANEN
ADVIES VOOR
WONINGMARKT
EN LEEFOMGEVING